

I. Εισαγωγή

Κατά την είσοδο του φοιτητή στο Πανεπιστήμιο, πραγματοποιείται μια βασική αλλαγή: στο Λύκειο ο μαθητής δεν έχει ακόμη αποφασίσει τι επάγγελμα θα κάνει. Με την εγγραφή του όμως στο Πανεπιστήμιο, θεωρητικά τουλάχιστον έχει αποφασίσει πλέον να κάνει ένα συγκεκριμένο επάγγελμα.

Επόμενο είναι ν' αλλάξουν και οι μέθοδοι διδασκαλίας. Τα μαθήματα στο Λύκειο απευθύνονται σε μαθητές που μελλοντικά θα κάνουν διάφορα επαγγέλματα. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα τα μαθήματα να είναι γενικόλογα και σύμφωνα με τις αφηρημένες ανάγκες διαφόρων επιστημών. Κάθε μάθημα στο Λύκειο συνδέεται με τα άλλα μόνο σε θεωρητική βάση και με σκοπό τη διαδοχική κάλυψη των διαφόρων θεμάτων.

Στο Πανεπιστήμιο τα πράγματα αλλάζουν διότι οι φοιτητές γνωρίζουν πλέον πιο επάγγελμα θα κάνουν κι όλα τα μαθήματα συγκεκριμενοποιούνται και αποτελούν μια ενότητα αφού αποσκοπούν στην εκμάθηση του νέου επαγγέλματος.

Στις Σχολές Αρχιτεκτονικής, μπορούμε να πούμε ότι όλα τα μαθήματα που διδάσκονται περιστρέφονται γύρω από ένα βασικό μάθημα: την *αρχιτεκτονική σύνθεση*, διότι σαν επάγγελμα ο αρχιτέκτονας κυρίως *συνθέτει*.

Τα μαθήματα της Μορφολογίας - Ρυθμολογίας έχουν άμεση σχέση τόσο με τη *σύνθεση* όσο και με την *Ιστορία της Αρχιτεκτονικής*.

Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων της Μορφολογίας - Ρυθμολογίας, θα πρέπει να επιτευχθούν δύο βασικοί σκοποί.

Ο *πρώτος σκοπός* είναι η εμβάθυνση στη αρχιτεκτονική σύνθεση αναλύοντας τους διαδοχικούς τρόπους με τους οποίους οι άνθρωποι την αντιμετώπισαν και τις δημιουργικές λύσεις που πρότειναν. Όπως ειπώθηκε και παραπάνω, όλα τα μαθήματα της Σχολής έχουν νόημα όταν γίνονται σε σχέση με την αρχιτεκτονική σύνθεση και με σκοπό να ολοκληρώσουν την προετοιμασία του μελλοντικού αρχιτέκτονα - συνθέτη.

Το μάθημα της Μορφολογίας - Ρυθμολογίας μπορούμε να πούμε ότι έχει αντίθετο σκοπό με αυτό της σύνθεσης: αυτόν της *αποσύνθεσης*. Στη σύνθεση π.χ. ξεκινάμε από ορισμένα δεδομένα-παραμέτρους (κτιριολογικό κ.α.) και σκοπός είναι ο καθορισμός - σύνθεση του κτηρίου, τη διαμόρφωση ενός χώρου κλπ. Στη Μορφολογία - Ρυθμολογία σκοπός μας είναι να διασχίσουμε τη συνθετική διαδικασία αντίθετα: ξεκινώντας από το «συνθετικό προϊόν» να φτάσουμε στις αρχικές συνθήκες-παραμέτρους. Με τον τρόπο αυτό επιδίωξης μας είναι να κατανοήσουμε την εμπειρία άλλων αρχιτεκτόνων διαχρονικά και να την «εκμεταλλευτούμε» ορίζοντας μια προσωπική σχέση με το παρελθόν -παράδοση, που κατά τη γνώμη μου αποτελεί την προϋπόθεση για τη συνέχεια της αρχιτεκτονικής.

Το βασικό εργαλείο και εδώ είναι το σχέδιο συνεπικουρούμενο από το γραπτό κείμενο. Δεν μπορούμε δηλαδή ν' αναλύσουμε και να περιγράψουμε ένα κτήριο του παρελθόντος μόνο με λόγια, αλλά θα χρειαστεί να μάθουμε να χρησιμοποιούμε το σχέδιο και ειδικότερα την αποτύπωση σαν εργαλείο «διαβάσματος» και ανάλυσης των υπαρκτών αρχιτεκτονικών αξιών.

Ο *δεύτερος σκοπός* του μαθήματος είναι ν' αντιληφθούμε αντικειμενικά την σημερινή κατάσταση της αρχιτεκτονικής διαμέσου της γνώσης των αιτιών διαμόρφωσης της αρχιτεκτονικής κατά το παρελθόν. Θα πρέπει δηλαδή ο φοιτητής να εκμεταλλευτεί τις γνώσεις του για την αρχιτεκτονική του παρελθόντος προκειμένου ν' αποφασίσει τη δική του «συνθετική έκφραση-γλώσσα». Ίσως ορισμένοι να θεωρούν ότι είναι αρκετή μόνο ή «ευαισθησία» τους προκειμένου να κάνουν «καλή αρχιτεκτονική». Όμως σήμερα οι αντικειμενικοί παράγοντες στη δουλειά του αρχιτέκτονα είναι τόσο πολλοί, που δίχως άλλο είναι δύσκολο να μην έχει μια ουσιαστική γνώση των προβλημάτων δηλαδή μια ιστορική γνώση.

Τα μαθήματα της Μορφολογίας - Ρυθμολογίας σκοπό έχουν να καταστήσουν δυνατή μια τέτοια ιδανική συνεργασία μεταξύ του παρελθόντος και του σήμερα, μελετώντας διαχρονικά τους ορίζοντες της πολιτισμικής μας παράδοσης και αναλύοντας τις εμπειρίες άλλων αρχιτεκτόνων.

Τέλος, ο φοιτητής θα πρέπει ν' αντιληφθεί αυτή τη διαφορά κατά τη διάρκεια των μαθημάτων της Μορφολογίας - Ρυθμολογίας, παρατηρώντας υπάρχοντα κτήρια του παρελθόντος «από μέσα», χρησιμοποιώντας τις γνώσεις που ήδη απέκτησε στα άλλα μαθήματα καθώς και τον τρόπο σκέψης όταν δουλεύει συνθετικά.

Δρ. Νικόλαος Λιανός

Επίκουρος Καθηγητής

Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών

Ξάνθη 2007